

Onze makke merels

Door J. H. Tutein Nolthenius

In de winter bleef ons makke *merel*wijfje plotseling weg, zodat wij vreesden, dat zij was verongelukt. Toen zij na een paar maanden ineens de kamer binnenkwam om te gaan eten, was dat voor ons een grote gebeurtenis. Dit klinkt misschien wat overdreven in deze tijd vol grote gebeurtenissen. Maar de terugkomst van dit vertrouwde diertje, dat reeds twee jaar geregeld in huis kwam eten, verheugde ons zeer.

Spoedig bracht zij haar mannetje mee naar binnen. Vogels schijnen van elkaar te zien waar te eten valt, zodat weldra een tweede *merel*paar en een *koolmezen*paar op het voederbakje in de kamer kwamen.

Zeër fijn gesneden kaas wordt het liefst gegeten. Twee *merel*paren op het zelfde voerbakje gaf nogal eens ruzie! Vaak vlogen twee *merels* vechtende samen loodrecht naar boven. Mijn vrouw voelde zich dan geroepen als scheidsrechter op te treden, door zo hard mogelijk in haar handen te klappen, wat effect had. Deze vier *merels* kenden wij nu goed uit elkaar.

De vrouwtjes konden wij alleen door hun gedrag onderscheiden. Het oude vrouwtje was bijzonder rustig en mak. Het andere was nerveus en opgewonden, en kwam steeds luid „tjoekende” en met haar staart naar boven, binnen. Nu haar jongen weggetrokken zijn maakt zij minder lawaai, maar blijft nerveus.

Het ene paar bracht drie jongen mee naar binnen, wat samen met hun nerveuse moeder een flink lawaai in de kamer gaf. Bij dit paartje voerde de vader duidelijk meer dan de moeder.

Het was moeilijk om na te gaan of het voeder „eerlijk” werd verdeeld. Wel zag ik eens, dat een jong luid schreeuwend in het voederbakje zat, en als enige van de drie door de vader werd gevoerd. Toen het verzadigd was ging het weg en pas toen kwamen de andere aan de beurt.

Het was aardig om te zien zoals de jongen nu en dan zelf eens iets mee begonnen te pikken. Na enige dagen konden zij goed zelf eten, maar als er één van de ouders in de buurt kwam, schreeuwend zij luid om zich te laten voeren.

Weer een paar dagen later staakten de ouden het voeren. En hiermee scheen het familieverband tevens verbroken te zijn, want de jongen en ouden beschouwden elkaar nu als rivalen, en zaten bij het voederbakje in dreighouding tegenover elkaar, waarbij het jong het meestal won! Op 1 juli zijn de drie jongen plotseling verdwenen. Gaan die nu zwerven?

Eens legde ik een paar kersen naast het voederbakje, waar de *merel* letterlijk op aanvloog. Zij nam de kers mee naar buiten om die in het zand te gaan fijnmaken. Direct daarna kwam zij terug en negeerde de kersen nu volkomen, doch ging kaas eten. In hoeverre een vogel zijn voedsel, dat hij ineens doorslikt, proeft, is moeilijk te begrijpen. Toch hebben zij voor bepaald voedsel een duidelijke voorkeur.

Wanneer wij 's middags op het terrasje zitten thee te drinken, dan is het de gewoonte de *merels* met minuscule stukjes koek te voeren. De makke *merel* haalt die tussen onze voeten weg. Wanneer wij een paar stukjes voor de grap extra ver weg gooien, dan is het merkwaardig, zoals zij ieder stukje weten te vinden. Vogelogen zijn bekend goed — maar ook het geheugen. Ik gooide een stukje koek, dat juist tegen een van de vele graspolletjes kwam aan te liggen. Toen de *merel* er naar toe wilde hippen, kwam juist een rivaal aanzetten. Hij vond het nodig deze te verjagen en zelfs achterna te gaan. Zo verdwenen zij samen uit het gezicht.

Na een paar minuten kwam de eerste *merel* terug en liep feilloos juist naar het graspolletje, waarvan hij wist dat daar het stukje achter was gevallen, terwijl hij het beslist niet kon zien!

Eens was een *wijfjesmerel* in de tuin bezig haar jongen met brood te voeren. Een jong deed wanhopige pogingen om een blijkbaar te groot stuk naar binnen te werken. Op een gegeven ogenblik rende de moeder naar dat jong toe, pikte het te grote stuk uit diens snavel, verkleinde dat op de grond, en voerde de stukjes nu opnieuw. Dit lijkt meer ver-

stand dan instinct.

Ik vraag mij wel eens af, of ik er ver-keerd aan doe, om in de zomer met voe-ren door te gaan, louter uit egoïsme. Het dieet van de jongen wordt hierdoor on-natuurlijk, en de vogels zouden de strijd om het bestaan kunnen afleren. Maar de *merels* blijven trouw aardwormen, lang-pootmuggen enz. aan hun jongen voe-ren.

Eén wijfjesmerel is dit voorjaar steeds donkerder geworden; rug en vleugels zijn nu zó donker, dat ik haar van ach-teren vaak voor een mannetje aan zie. Keel en borst hebben nog wijfjesaspect, zij het dat ook die donkerder zijn dan normaal.

Ik vermoed dat dit een ouderdomsver-schijnsel is, door verminderde hormoon-productie. Van deze merel weet ik toe-vallig, dat zij minstens drie jaar oud is. Het zou interessant zijn om te weten, hoe oud een merel kan worden.

Tegelijk met beide merelparen kwam ook een koolmezenpaar voedsel in de kamer halen. Zij waren aanvankelijk be-vreesd voor de zoveel grotere *merels* en wachtten met eten, totdat het voederbak-je merelvrij was. Later begonnen zij, ook wanneer een merel in het bakje zat, vlug en zo ver mogelijk van de merelbek af, stukjes kaas er uit te halen.

Naarmate de jonge mezen in het nest groter werden, werd de drang om voed-sel te halen bij de ouder blijkbaar zó groot, dat het mannetje koolmees agres-sief tegen de *merels* begon op te treden. Het was een mooi gezicht om het kool-meesmannetje met uitgespreide vleugels en staart tegen de merel te zien blazen. Dat blazen was zelfs op 5 m afstand te horen. Deze dappere koolmees slaagde er steeds in de *merels* te verjagen! De jonge, vrijwel volgroeide *merels* spron-gen bij de eerste mezenaanval direct uit het voerbakje, zodat het leek alsof ze er in letterlijke zin door de mees werden uitgeblazen. Zo ziet men dat ook bij de vogels persoonlijke moed, en de wijze van optreden en dreigementen, soms meer effect hebben dan werkelijke kracht.

Wanneer een merel bij het bakje zat, dan durfde het mezenwijfje geen kaas te halen, maar zat voortdurend met tril-

lende vleugels om eten te bedelen. Bij dit paartje heb ik geen enkele keer ge-zien, dat het mannetje aan die vraag om voeder van het wijfje voldeed, want steeds vloog het met zijn voer naar zijn nestkastje.

„l'Homme cherche la femme, et la fem-me cherche l'enfant" gaat hier dus niet op.

Ook deze nieuwe ervaringen van de heer Tutein Nolthenius met zijn wel zeer vertrouwd geraakte „huis"vogels getui-gen niet alleen van scherp en intelligent waarnemen, maar wijzen tevens op een kans voor vogelstudie vlak bij huis. Hier ligt o.a. een kostelijke mogelijkheid voor afleiding voor langdurige zieken.

De ervaringen van de heer T. N. doen denken aan het kostelijke boek van Len Howard: „Birds as individuals", waar-van onder de titel: „Vogels als huisge-noten" enige jaren geleden bij Elsevier een goede vertaling verscheen. Het boekje is inmiddels (in het Engels) ook als „pocket"-uitgave verschenen in de Fontana-reeks van Collins. Warm aan-bevolen! K. Z.

Bulldozer als broedmachine

Dat de bulldozer een steeds belangrijker rol speelt bij de uitvoering van werken, vindt voornamelijk zijn oorzaak in het feit, dat deze machine vele mogelijkheden biedt, terwijl in de praktijk nog blijkt, dat telkens weer nieuwe mogelijkheden kunnen worden gevonden. Dit laatste deed zich voor in de Ruilverkaveling Vriezenveen, waar tijdens het egaliseren van een geploegd perceel door de chauffeur, A. Wierda, een nest met drie *wulpeneieren* werd aangetroffen.

Daar de machine hier de gehele dag moest wer-ken, dreigden de bebroede eieren verloren te gaan, hetgeen de chauffeur-vogelliefhebber aan het hart ging. Goede raad was duur. In zijn ge-reedschapskist vond hij echter een oude motor-handschoen, waarin heel zorgvuldig de eitjes werden gelegd. Aldus verpakt kregen deze een warm plaatsje op de motor van de bulldozer. Wie schetst de grote verbazing van de chau-ffeur toen 's avonds na het beëindigen van het werk bleek, dat alle eitjes waren aangepikt en het broedsel dus op het punt stond uit te komen. De eitjes werden in een met de hand gemaakt nestje gelegd, waarna moederwulp, die de ge-hele dag angstig had rond gevlogen, er zich snel over ontfermde.

De volgende dag kon de chauffeur tot zijn grote voldoening constateren, dat zijn „broedmachine" perfect had gewerkt en dat de Ruilverkaveling drie jonge *wulpen* rijker was.

R. LANTINGA

(Uit: De Rechte Voor, Personeelsorgaan van de Ned. Heide Mij.)